

ærede Medlemmer, hvis jeg kunde fatte mig i Korthed, og det skal jeg ogsaa bestræbe mig for. — Dette Spørgsmaal er jo nu allerede forhandlet her i to lange Dage. Men ikke nok hermed, det er et Spørgsmaal, som har været under Debat i mange Aar. Der har været talt meget om Løsningen af Arbejderspørgsmaalet, og naar man i mange Aar har talt om en Sag, — og det er gaaet med denne Sag som med saa mange andre, at der er talt for og imod i det uendelige, men der er udrettet saa overmaade lidt, kommet saa saa praktiske Resultater ud af den megen Tale — saa bliver Følgen let den, at man bliver led ved al den Tale, som ikke fører til noget Resultat. Det er det, som ogsaa er sket med denne Sag, men det ulykkelige er, at den ikke paa den Maade falder bort, fordi man bliver led af at tale om den. Det gaar nu en Gang saadan i det praktiske Liv. Det er ikke alene den Uretfærdighed, som paa forskellig Maade viser sig over for Arbejderne, men det er ogsaa Hadet og Bitterheden paa den anden Side, der under gunstige Vilkaar arbejder paa at uddybe Kløften mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Dette Arbejde fra oven og fra neden er en overordentlig uheldig Ting, som bidrager sit til at uddybe denne Kløft. Denne Misstemning, som er kommen frem derved, bevirker ikke alene et stort økonomisk Tab, — det har den gjort og vil den fremdeles gøre — men den forstyrrer og ødelægger ogsaa den Glæde og Tilfredshed, som et godt dagligt Samliv og Samarbejde altid fører med sig. Den er saaledes baade i økonomisk Henseende og ogsaa paa anden Vis i allerhøjeste Grad ødelæggende, og derfor vil alt, hvad der gaar ud paa at jævne denne Kløft, efter min Mening være et stort, nyttigt og godt Arbejde, og det forekommer mig, at det netop er det, man har søgt her ved det Arbejde, man har givet denne Landkommission. Jeg kan heller ikke nægte, at det forekommer mig, at man i det hele har grebet denne Sag overordentlig heldigt an baade ved, at det er Landarbejderne, den største og daarligst stillede Samsundsklasse her i Landet, — det er der ingen Tvivl om —, som man søger at hjælpe, og ved, at man vil hjælpe dem ved at stifte større Selvstændighed for dem. Thi selv om der tales om, at den, der arbejder for andre, kan sætte sin Hat ligesaa højt som den, der ikke arbejder, og det at arbejde for andre ikke betyder at være afhængig af andre, saa vide vi jo meget godt, at det, vore dygtige unge Mænd, naar de naa op i 25—30 Aars Alderen, stræbe efter, er at komme i en selvstændig Stilling, det

er det, enhver dygtig Mand trakter efter, og det er for denne gode og naturlige Trang, vi stulde søge at stifte Plads. Hvis der ikke stiftes Plads for denne Trang, tror jeg, at netop de Menneſter kunne være en Fare for Samsundet. Det er i allerhøjeste Grad farligt og skadeligt, at denne Trang kvæles og ødelægges.

Jeg skal springe adskilligt over af, hvad jeg ellers oprindeligt havde tænkt at sige. Der er jo sagt saa meget om de forskellige Lovparagraffer, og jeg skal saa vidt muligt undgaa at komme ind paa, hvad der er sagt i Forvejen. Men angaaende Jordloddens Størrelse kunde jeg dog nok ønske at sige nogle saa Ord. Det er jo givet, at naar man skal stabe en selvstændig Stilling for disse Folk, saa spiller Jordloddens Størrelse i høj Grad en Rolle, den er jo Betingelsen for, at disse Menneſters Stilling virkelig kan blive selvstændig. Her er jo foreslaaet 3—4 Tønder Land, og ogsaa den tidligere Lovgivning, der har bekræftet sig med disse Forhold, har i Reglen holdt sig til 3—4 Tønder Land. Men Sagen er den, at Landbruget er gaaet bort fra at stifte sig sin væsentligste Indtægt ved Produktion af Korn, saa at det nu arbejder under ganske andre Forhold end tidligere. Og som det ogsaa er sagt, navnlig af det ærede Medlem for Nørresundby (S. Jensen), er det fuldstændig korrekt, at det har vist sig under disse Forhold, at det er de smaa selvstændige Jordbrug med 3—4 Køer, der have vist sig at være de sundeste, dem, der forholdsvis have kunnet give det bedste Udbytte. Og naar vi gaa til at oprette saadanne Jordbrug, kan jeg ikke se andet, end at det dog maa være Hovedsagen, at de Foranstaltninger vi gennemføre, kunne føre til, at Jorden bliver bedre udnyttet og giver større Indtægt. Fører det til det modsatte, er der ingen Tvivl om, at det er en daarlig Foranstaltning, saa vil det være et Tab. Og jeg kan ikke se rettere, end at den Kommissionsbetænkning, som vi have modtaget, netop beviser, at det er de større Husmandsbrug, der ere de fordelagtigste. Den siger, at naar vi naa op til, at en Mand kan holde 3 Køer, kan han væsentlig leve af sit eget Brug, men paa den anden Side siger den, at det har vist sig, at de, som have 2 Køer, ofte ere uheldigere stillede end Husmænd med 1 Ko, og det mener Kommissionen kommer af, at de ikke have dette stadige Arbejde, som Husmænd med 1 Ko kunde stifte sig. Det ser næsten ud, som om Kommissionen netop har vist, at de Husmandsbrug, som Kommissionen selv anbefaler os, ere de allerdaarligst stillede. Det er Betragtninger, som Kommiss-